

Česko má šanci posílit energetickou stabilitu. Nabírá ale další zpoždění

2. října 2023, Praha – V Česku dlouhodobě chybí legislativní úprava důležitých prvků moderní energetiky – akumulace energie a agregace flexibility. Jejich dosud zanedbávanou roli ve státních energetických strategiích má nyní řešit další novela energetického zákona, známá jako LEX OZE III. Vložení těchto prvků do legislativního procesu, po kterém volá Asociace pro akumulaci energie AKU-BAT CZ a další oborové asociace už šest let, předkládá Ministerstvo průmyslu a obchodu v těchto týdnech. Bohužel však s účinností až od ledna roku 2025. Česko je přitom s přijetím zákona podle směrnice EU v prodlení již téměř 3 roky, za což Česku hrozí až miliardové pokuty za porušení povinností členského státu či pozastavení čerpání unijních dotací, například z Národního plánu obnovy.

Ve srovnání s dalšími evropskými státy je Česko s transformací na moderní energetiku dlouhodobě pozadu. Dávno nás předehnal například Polsko, které už před třemi lety implementovalo všechny směrnice tzv. Zimního energetického balíčku, včetně akumulace energie a agregace flexibility. Slovensko tuto legislativní úpravu provedlo před dvěma lety, Německo akumulaci využívá masivně již skoro dekádu. Evropská unie navíc poskytuje Česku finanční zdroje mj. z Národního plánu obnovy a pro začlenění akumulace a agregace flexibility do legislativy stanovila nejpozdější termín podzim příštího roku.

*„Na právní vakuum upozorňujeme dlouhodobě a věříme, že konečně dojde k implementaci akumulace, agregace a flexibility do novely LEX OZE III. Oceňujeme, že byl již spuštěn zkrácený legislativní proces pro tento zákon, ale jako problém vidíme účinnost zákona až od roku 2025, alespoň v případě akumulace. Desítky, možná stovky investorů mají připraveny projekty na výrobu zelené elektřiny s ukládáním energie a uvítaly by **dřívější účinnost, například už v červenci 2024**. Není žádný důvod čekat. Jen tak budeme připraveni na další rozmach obnovitelných zdrojů, který již zhruba dva roky probíhá,“* uvedl Jan Fousek, výkonný ředitel asociace [AKU-BAT CZ](#), předseda představenstva Solární asociace a člen představenstva Svazu moderní energetiky.

V současné době se v tuzemsku připravují reálné projekty obnovitelných zdrojů v objemu vyšším než 10 GW instalovaného výkonu, v rezervacích kapacit u distributorů je číslo ještě zhruba dvakrát vyšší. Tyto nové zdroje bude nutné řídit a vyrobenou čistou a levnou elektřinu z nich výhodně uložit pro pozdější využití. *„Bez zákonné úpravy se nejenom nebudou masivně rozvíjet obnovitelné zdroje, ale nebudou pořádně fungovat ani komunity. Protože obec či jiné společenství v tuto chvíli nemůže postavit například obecní baterii či později elektrolyzátor na výrobu vodíku,“* upřesnil Jan Fousek.

„Odemknutí potenciálu akumulace v Česku pomůže výrazně ulehčit distribuční i přenosové soustavě, což naopak umožní připojit stále víc zájemců o fotovoltaiku, od malých rodinných elektráren po solární parky. Dále dá možnost domácnostem a firmám participovat na změně energetiky pomocí svých akumulačních zařízení. Skoro každá rodinná domácí elektrárna je dnes postavena s akumulací. Bylo by škoda tento potenciál nevyužít,“ řekl Jan Krčmář, výkonný ředitel Solární asociace.

S počínajícím snižováním celoevropské závislosti na fosilních palivech, rozvojem obnovitelných zdrojů a odstavováním starých uhelných bloků začne brzy provozovateli přenosové soustavy ČEPS chybět regulační energie, kterou akumulace a agregace může v nezanedbatelném rozsahu poskytnout pro řízení, efektivitu a stabilizaci energetické soustavy.

Bez možnosti ukládat vyrobenou elektřinu a agregovaně optimalizovat výrobu a spotřebu výroben, podniků a v budoucnu i domácností či elektromobilů musí ČEPS řešit nestabilitu soustavy podpůrnými službami (resp. službami výkonové rovnováhy, SVR), jejichž náklady vzrostly ze 7 miliard Kč v předchozích letech na zhruba 20 miliard korun v roce 2022. „*Tento nárůst výdajů, který znamená rovněž zvýšení ceny elektřiny pro domácnosti i podniky, lze eliminovat právě zaváděním akumulace a agregace, což ukázala praxe z okolních zemí,*“ připomněl Jan Fousek.

„Česko v posledních letech pokládá základy k úspěšné renesanci rozvoje obnovitelných zdrojů energie. S nárůstem výkonu solárních a snad i časem větrných elektráren je otevřít prostor také pro rozvoj akumulace energie. Proto vítáme návrh třetí novely energetického zákona, která má zajistit další etapu modernizace české energetiky. Agregace flexibility umožní chytré řízení spotřeby a spolu s ukládáním energie do baterií či zeleného vodíku i reakci na možnou nadvýrobu zelené energie. Efektivnější využití zelené energie díky bateriím a flexibilitě podpoří konkurenceschopnost obnovitelných zdrojů i dostupné ceny energie pro spotřebitele. Naše energetika tak bude moci využít pro dekarbonizaci mix moderních řešení, která by bylo dobré aplikovat již od poloviny příštího roku,“ uvedl Martin Sedláč, programový ředitel Svazu moderní energetiky.

V reakci na podporu rozvoje agregace elektřiny a využití flexibility vzniklo pod Asociací AKU-BAT CZ letos Sdružení agregátorů a poskytovatelů flexibility ([SAF](#)). „*Agregace flexibility je důležitým prvkem pro stabilizaci sítě, kdy výkon jednotlivých zdrojů na dálku řídí agregátor, který je registrován provozovatelem přenosové soustavy společností ČEPS. Finančně motivuje jak výrobce energií různých typů, tak i třeba průmyslových podniků, které jsou za předem domluvených podmínek a za úplatu schopní měnit v čase svou spotřebu či výrobu,*“ doplnil Jan Fousek. V případě agregace flexibility jsou SAF i AKU-BAT CZ víceméně spokojeni s navrženým datem účinnosti zákona, tedy začátek roku 2025. Baterie však potřebují vstoupit v platnost minimálně o půl roku dříve.

Zásadním bodem novely LEX OZE III by měla být podle AKU-BAT CZ, Solární asociace či Svazu moderní energetiky i změna, která odstraní takzvané dvojí zpoplatnění (ve směrnici označováno jako „double charging“), tedy dvojí zpoplatnění uložené elektřiny poplatkem za podporované zdroje energie. „*Dnes platí provozovatel akumulačního zařízení při jeho nabíjení ze sítě poplatek za OZE, který ale na konci stejně ještě zaplatí koncový odběratel ve fakturách za elektřinu. Toto Evropská unie výslovně zakazuje a musí to být součástí transpozice, protože je to pro investory diskriminační a negativně to ovlivňuje trh s akumulací. Návrh novely se zákazem dvojího zpoplatnění dle směrnice EU naštěstí počítá, tak jen doufáme, že z návrhu toto opatření nevypadne,*“ dodal Jan Fousek.

O asociaci

Asociace pro akumulaci energie (AKU-BAT CZ) sdružuje nejvýznamnější subjekty aktivní v oblasti ukládání energie, flexibility, elektromobility či vodíku. Členy jsou významné energetické a technologické firmy, investoři do obnovitelných zdrojů, banky, mezinárodní i tuzemští výrobci baterií, průmyslové podniky, teplárny, asociace, univerzity, poradenské a právní firmy, společnosti zabývající se výstavbou nabíjecí infrastruktury, vývojem SW pro energetiku, obchodem s elektřinou a flexibilitou.

AKU-BAT je zakládajícím členem Svazu moderní energetiky, jehož je Jan Fousek (ředitel AKU-BAT CZ) členem představenstva. Jan Fousek je zároveň předsedou představenstva Solární asociace.